

## **OKRUHY KE SZZ STUDIJNÍHO OBORU: UČITELSTVÍ PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY**

### **1. Předškolní pedagogika jako vědní obor**

Předškolní pedagogika v systému pedagogických disciplín.

Vztah předškolní pedagogiky k pedagogickým vědním disciplínám a k jiným vědám.

Terminologie oboru pedagogika a předškolní pedagogika.

### **2. Mateřská škola- instituce pro řízené vzdělávání**

Předškolní vzdělávání jako součást celoživotního učení a vzdělávání, programy na úrovni ISCED 0, současná mateřská škola, funkce mateřské školy, znaky osobnostně orientované předškolní výchovy.

### **3. Změny v pojetí dítěte v historickém kontextu**

Pojetí dítěte a dětství v historickém kontextu. (období od antiky po současnost).

Odkaz v dílech vybraných osobností: J. A. Komenský, J. J. Rousseau, J. Locke, J. H.

Pestalozzi, F. Fröbel, E. Keyová, R. Steiner, M. Montessoriová, J. Dewey.

### **4. Historický vývoj práv dítěte**

Lidská práva a Úmluva o právech dítěte. Úmluva o právech dítěte V ČR.

Výchova a vzdělávání, rodina, ochrana cti a lidské důstojnosti, sdružování a volný čas dětí, výchova dětí ve volném čase, ochrana práv menšin, nediskriminace a netolerance.

### **5. Vývoj veřejných předškolních institucí v Evropě**

Specifika, významní představitelé a jejich názory:

Anglie (Owen); Francie (Oberlin, Cochin, Carpentierová); Německo (Fröbel, Herbart),

Rakousko-Uhersko (Brunswicková-Korompová, Detmold, Svoboda, Jarníková, Süssová).

### **6. Předškolní kurikulum**

Analýza, významné osobnosti, inspirace pro současnost.

Počátky a inspirace ve výchovné koncepci: J. V. Svobody.

Vývoj osnov a programů výchovné práce od počátků 20. století po rok 1989.

### **7. Kurikulární reforma v podmínkách českého školství**

Bílá kniha jako systémový projekt (analýza se zaměřením na předškolní vzdělávání).

Předškolní vzdělávání v legislativě: zákony 561/2004, 563/2004, 214/2012, 73/2005 ve znění pozdějších předpisů.

Systém kurikulárních dokumentů.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (analýza).

Specifika předškolního vzdělávání, rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání, obsah předškolního vzdělávání, podmínky předškolního vzdělávání, klíčové kompetence dítěte předškolního věku.

### **8. Zahájení předškolního vzdělávání**

Vstup dítěte do mateřské školy, adaptační režim, způsobilost a připravenost dítěte pro vstup do MŠ, přechod dítěte z rodiny do MŠ, vytváření vztahů v kolektivu předškolních dětí (dítě a skupina dětí, dítě a učitel), změny rolí – „dítě v MŠ“, reakce dětí při nástupu do MŠ, připravenost MŠ na příchod nového dítěte.

### **9. Školní zralost a školní připravenost**

Zahájení povinné školní docházky, odklad školní docházky z hlediska platné legislativy. Pedagogická diagnostika v oblasti posuzování školní připravenosti z pohledu předškolního kurikula (RVP PV) a vývojových škál.

#### **10. Zájmy a potřeby dítěte předškolního věku**

Analýza základních potřeb dítěte a jejich uspokojování v podmínkách mateřské školy v souladu s předškolním kurikulem se zaměřením na podmínky předškolního vzdělávání. (Maslow, Langmeier, Matějček, Dunovský).

#### **11. Hra a její význam v předškolním vzdělávání**

Terminologické vymezení pojmu hra, znaky a vlastnosti hry. Hra v období předškolního věku dítěte, hra v jednotlivých etapách vývoje dítěte, hra v pojetí současného předškolního vzdělávání, hra jako prostředek individualizace v předškolním vzdělávání.

Klasifikace her z pedagogického a psychologického hlediska. Pojetí hry významných představitelů v historickém vývoji, teorie hry (S. Hall, H. Spencer, S. Freud, J. Piaget, E.H. Erikson). Kooperativní hra a její základní komponenty. Hra a její význam v pedagogické diagnostice. Plánování hrových činností. Hračka v životě dítěte.

#### **12. Poznání jako výsledek dětské zkušenosti**

Inspirace v myšlenkách a dílech: Piaget, Vygotskij, Rogers.

#### **13. Edukační proces v podmínkách MŠ**

Organizační formy využívané v předškolním vzdělávání (individuální, individualizované, skupinové, frontální), vyváženost řízených a spontánních činností.

Metody vzdělávání: slovní, názorně-demostrační, praktické.

Metody výchovy: metody rozumové instrukce, citového a názorného působení, rozvoje morálního úsudku, usměrňování činnosti dětí, metody utváření situací pro samostatnou činnost dětí.

Pedagogické zásady v práci předškolního pedagoga.

Uplatňování prožitkového a kooperativního učení (typy kooperace, znaky kooperativního učení), spontánní sociální učení, prvky dramatické výchovy v předškolním vzdělávání.

#### **14. Osobnosti učitele**

Historický exkurz - vzdělávání učitelek MŠ v naší zemi od roku 1872 po současnost; současný systém přípravného vzdělávání učitelů MŠ.

Kompetence učitele, role učitele.

Povinnosti učitele vyplývající z legislativy a důležité dokumenty vztahující se k předškolnímu vzdělávání.

#### **15. Alternativní programy v předškolním vzdělávání**

Charakteristika, filozofie, východiska a zásady v pojetí jednotlivých vzdělávacích programů: vzdělávací program MŠ s waldorfskou pedagogikou, MŠ pracující podle systému M.

Montessori, vzdělávací program Začít spolu, Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole.

#### **16. Evaluace a autoevaluace**

Zajišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání, externí a interní evaluace školy, evaluace výsledků práce školy, autoevaluace – vymezení pojmu, autoevaluační proces ve škole, oblasti, cíle, kritéria a indikátory, metody, nástroje autoevaluace, plán autoevaluace

MŠ, hospitace v podmínkách MŠ, evaluační a autoevaluační mechanismy, metody získávání informací o podmínkách, průběhu a výsledcích práce školy.

### **17. Tvorba ŠVP a TVP pro předškolní vzdělávání**

Vymezení pojmů, analýza vzdělávacích potřeb, algoritmy tvorby školního a třídního vzdělávacího programu, cíl vzdělávání a jeho vlastnosti, operacionalizace cílů do podoby konkrétních vědomostí, dovedností a požadavků očekávaného chování, taxonomie cílů vzdělávání, taxonomie učebních úloh podle Tollingerové.

### **18. Rodina**

Informatorium školy mateřské J. A. Komenského (analýza)

Současná rodina: Spolupráce rodiny a školy současná rodina, funkce rodiny, charakteristické znaky funkční rodiny, nesprávné výchovné styly v rodině, pedagogická diagnostika rodiny, spoluúčast rodičů na předškolním vzdělávání v pojetí RVP PV, formy spolupráce, vytváření plánu spolupráce rodiny a mateřské školy.

### **19. Pedagogická diagnostika v práci předškolního pedagoga**

Vymezení pojmu diagnostika, diagnóza, typy pedagogické diagnostiky, proces pedagogického diagnostikování v podmínkách mateřské školy, metody pedagogické diagnostiky, hodnocení a prognóza rozvoje dítěte předškolního věku ve vztahu ke klíčovým kompetencím, tvorba individuálního vzdělávacího programu.

### **20. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných v podmínkách MŠ**

Inkluze, integrace, speciální péče a vzdělávání dětí s tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním postižením, s poruchami pozornosti a vnímání, poruchami řeči nebo vadami kombinovanými v podmínkách běžné MŠ. Péče a vzdělávání dětí se zdravotním znevýhodněním, děti se sociálním znevýhodněním. Vzdělávání dětí mimořádně nadaných.

**21. Tvorba projektu rozvoje školy** a jeho provázanost se školním vzděláváním škola jako otevřený sociální systém, vnější a vnitřní faktory ovlivňující existenci a rozvoj školy, klienti školy, analýza SWOT a možné zapojení pracovníků školy do jejího zpracování, závěry z analýzy SWOT jako východisko tvorby projektu rozvoje školy, vzájemná provázanost projektu rozvoje školy a ŠVP.

### **22. Elementární učení o přírodě a společnosti**

Poznávání přírody a společnosti v RVP PV. Všestranná edukace jako základ systému vzdělávání dětí předškolního věku v pedagogické činnosti a díle J. V. Svobody. Využití specifické metodiky při budování představ, základních vědomostí, dovedností, návyků a postojů u dětí předškolního věku z hlediska poznávání přírodovědného, společenskovedního a vlastivědného. Environmentální a interkulturní výchova v činnosti MŠ. Tvorba interdisciplinárních edukačních projektů.

### **23. Rozvíjení matematických představ v MŠ, geometrické představy**

Orientace v prostoru a rovině. Geometrické útvary jako tvarové vlastnosti předmětů. Porovnávání délek a jednoduchá měření. Příklady činností k rozvíjení geometrických představ dětí předškolního věku. Binární relace: Binární relace v množině, jejich vlastnosti. Binární relace mezi množinami. Třídění, řazení, uspořádání, zobrazení – manipulativní činnosti s didaktickým materiálem. Jazyk matematiky výroková a predikátová logika. Pojem, matematická definice a věta. Užívání přirozeného jazyka a jeho pozvolné zpřesňování.

Přirozené číslo: Základní pojmy z teorie množin. Geneze mnohostních (kvantitativních) představ. Didaktická hra, říkanka, rozpočítadla – názorné představy o čísle.

#### **24. Hudební činnosti v mateřské škole**

Podíl hudebních činností (pěveckých, instrumentálních, hudebně pohybových, poslechových, tvořivých) na rozvoji psychických a fyzických schopností dětí předškolního věku.

#### **25. Výchova k podpoře zdraví v podmínkách MŠ**

Obsahová a metodická specifika sexuální výchovy v MŠ s přihlédnutím k sexualitě dětí předškolního věku. Preventivní aktivity sociálně patologických jevů, řešení krizových situací, které ohrožují životy dětí. Zdravotně hygienické požadavky na vybavení zařízení pro děti předškolního věku.

#### **26. Specifika tělesné výchovy dětí předškolního věku.**

Kontext anatomický, psychologický a sociálního vývoje dítěte. Didaktika sezónních forem tělesné výchovy v mateřské škole (předplavecká příprava, otužování, pobyt v zimní přírodě) – cíle, metodika, zásady bezpečnosti činností.

#### **27. Místo výtvarných aktivit v předškolním vzdělávání**

Výtvarné činnosti v MŠ v kontextu fází vývoje dětského výtvarného projevu, pojetí současné výtvarné výchovy. Přehled výtvarných materiálů, postupů a technik využitelných v předškolním vzdělávání plánování a příprava výuky VV (projektová metoda ve VV, výtvarné řady)

## ZÁKLADNÍ LITERATURA

BABYRÁDOVÁ, Hana. *Symbol v dětském výtvarném projevu*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 132 s. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně; sv. 91. ISBN 80-210-3360-6.

BELZ, Horst a SIEGRIST Marco. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: Východiska, metody, cvičení a hry*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-479-6.

BEČVÁŘOVÁ, Z. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-221-8.

BEČVÁŘOVÁ, Z. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7.

BEČVÁŘOVÁ, Z. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7.

BĚLINOVÁ, L. a kolektiv. *Pokusné osnovy pro mateřské školy*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1973.

BĚLINOVÁ, L. a kolektiv. *Pokusné osnovy pro mateřské školy*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1977.

BĚLINOVÁ, L. a kolektiv. *Pokusné osnovy pro mateřské školy*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1975.

BĚLINOVÁ, L. a kolektiv. *Ke koncepci předškolní výchovy*. Praha: SPN, 1982.

BERČÍKOVÁ, Alena a kol. *Učitel - aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 77 stran. ISBN 978-80-244-4033-0

BRIERLEY, J. *7 prvních let života rozhoduje*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-484-2.

BRUCEOVÁ, T. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-068-5.

BUREŠ, J. *Ekologická výchova v mateřských a základních školách*. Pardubice: Ekocentrum Paleta, 2002.

BŮŽEK, A; MICHALÍK, J. *Informatorium (nejen) o právech dítěte*. Olomouc: UP Olomouc, 2000. ISBN 80-244-0054-5.

CACH, J. *Dítě a dětství v pedagogice*. Praha: Ústav školských informací při MŠ ČSR, 1979.

ČÁP, J.; MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X.

ČAPKOVÁ, D. *Dějiny teorie a praxe výchovy dětí předškolního věku do konce 18. století*. Praha: SPN, 1980.

ČAPKOVÁ, D. *Předškolní výchova v díle J. A. Komenského, jeho předchůdců a pokračovatelů*. Praha: SPN, 1968.

CIKÁNOVÁ, K. *Malujte si s námi*. 2. vyd. Praha: Aventinum, 1996. 123 s. ISBN 80-85277-84-0.

CIKÁNOVÁ, Karla. *Kreslete si s námi*. Vyd. 2. Praha: Aventinum, 1997. 123 s. ISBN 80-7151-015-7.

CIKÁNOVÁ, Karla. *Objevujte s námi textil*. 1. vyd. Praha: Aventinum, 1996. 123 s. ISBN 80-85277-85-9.

CIKÁNOVÁ, Karla. *Objevujte s námi tvar*. 1. vyd. Praha: Aventinum, 1995. 123 s. ISBN 80-7151-732-1.

CIKÁNOVÁ, Karla. *Tužkou, štětcem nebo myší*. Vyd. 1. Praha: Aventinum, 1998. 123 s., obr. příl. ISBN 80-7151-031-9.

ČÍŽKOVÁ, J. aj. *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc: UP Olomouc, 1999. ISBN 80-7067-530.

DIVÍŠEK, J. *Metodika rozvíjení matematických představ v mateřské škole*. Praha: 2001. ISBN 80-7178-585-7.

DIVÍŠEK, J. *Metodika rozvíjení matematických představ v mateřské škole*. Praha: SPN, 1987.

DOLEŽALOVÁ, J. *Rozvoj grafomotoriky v projektech*. Praha: Portál 2010. ISBN 97880-7367-693-3.

DUNOVSKÝ, J. aj. *Sociální pediatrie*. Praha: Grada Publishing s.r.o., 1999. ISBN 80-7169-254-9.

DUNOVSKÝ, Jiří a kol. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. 1. vyd. Praha: Grada, 1995. 245 s. ISBN 80-7169-192-5.

EBEROVÁ, J., STOPENOVÁ, A. *Matematika I*. Olomouc: Vydavatelství UP, 1997. ISBN 80-7067-740-6.

EBEROVÁ, J., NOVÁK, B., STOPENOVÁ, A. *Cvičebnice matematiky pro studenty učitelství I. stupně ZŠ a SŠ*. Olomouc: Vydavatelství UP, 1995. ISBN 80-7067-512-8.

FICHNOVÁ, K.; SZOBIOVÁ, E. *Rozvoj tvořivosti a klíčových kompetencí dětí*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-323-9.

FOŘTÍK, V.; FOŘTÍKOVÁ, J. *Nadané dítě a rozvoj jeho schopností*. PRAHA: PORTÁL, 2007. ISBN 978-80-7367-297-3.

GARDNER H. *Dimenze myšlení*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-279-3.

GRECMANOVÁ, H. aj. *Obecná pedagogika I.* Olomouc: HANEX, 1997. ISBN 80- 85783-20-7.

GRECMANOVÁ, H. aj. *Obecná pedagogika II.* Olomouc: HANEX, 1998. ISBN 80- 85783-24-X.

GARDOŠOVÁ, Juliana a kol. *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro předškolní vzdělávání.* Vyd. 2. Praha: Portál, 2012. 159 s. ISBN 978-80-262-0106-9.

GRUNELIUS, E. M. *Výchova v raném dětském věku.* Praha: Baltazar, 1992. ISBN 80-900307-3-4.

HARTL, P. *Psychologický slovník.* Praha: Budka, 1996. ISBN 80-9015-490-5.

HAVLÍNOVÁ, Miluše, ed., VENCÁLKOVÁ, Eliška, ed. a HAVLOVÁ, Jana. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole: aktualizovaný modelový program podpory zdraví (dokument a metodika).* 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. 223 s. ISBN 978-80-7367-487-8.

HAZUKOVÁ, H., ŠAMŠULA, P. *Didaktika výtvarné výchovy I.* Praha: UK, 2005. ISBN 80-7290-237-7.

KANTOROVÁ, J. a kol. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I.* Olomouc: Hanex, 2008. 244 s. ISBN 978-80-7409-024-0.

HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí.* Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-888-0.

HELUS, Z. *Úvod do sociální psychologie.* Praha: UK 2001. ISBN 80-7290-054-4.

HELUS, Z. *Psychologické problémy socializace osobnosti.* Praha: SPN, 1973.

HRUBÁ, J. *Jak se mění role učitele?* Portál RVP.cz. Praha, 2009.

JŮVA, V. *Stručné dějiny pedagogiky.* Brno: Paido. 2003. ISBN 80-7315-062-X.

KASPER, T., KASPEROVÁ, D. *Dějiny pedagogiky.* Praha: GRADA. 2008. ISBN 978-80-247-2429-4.

KOMENSKÝ, J. A. *Informatorim školy mateřské.* Praha: SPN, 1964.

KOMENSKÝ, J. A. *Vševýchova.* Praha: SPN, 1948.

KOLLÁRIKOVÁ, Z.; PUPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika.* Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.

KOVÁŘÍČEK, V. *Dokumenty k vývoji zařízení předškolní výchovy a ke vzdělávání učitelek MŠ.* UP Olomouc 1978.

KOMANOVÁ, E. *Ekologické vzdělávání a výchova pro učitele mateřských škol a prvního stupně základních škol.* Ostrava: VŠB, 1997. ISBN 80-7078-510-1.

- KOVÁŘÍČEK, V. *Prameny k dějinám školství IV*. Olomouc: PdF UP, 1989.
- KRAUS, B.; POLÁČKOVÁ, V. *Prostředí, člověk, výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- KRAUS, B. *Sociální aspekty výchovy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1999. ISBN 80-7041-84-19.
- KŘÍŽOVÁ, J., MRUŠKOVIČOVÁ, L. *Rozvíjení základních matematických představ v mateřské škole*. Praha, Naše vojsko 1988.
- KŘOVÁČKOVÁ, Blanka a kol. *Pedagogický a psychologický slovník: terminologický slovník zaměřený na primární a preprimární vzdělávání*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 153 s. ISBN 978-80-7435-513-4.
- LANGMEIER, J.; MATĚJČEK, Z. *Psychická deprivace v dětském věku*. Praha: Avicem, 1973.
- LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ Dana. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1284-0.
- LEBLOVÁ, E. *Environmentální výchova v mateřské škole*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0094-9.
- LEDVINKOVÁ, B. *Nástin vývoje opatroven, školek a mateřských škol*. Praha: 1887.
- MAREŠ, J.; KŘIVOHLAVÝ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: MU, 1995. ISBN 80-210-1070-3.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. a MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9.
- MACHKOVÁ, E. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: NIPOS, 2007. ISBN 978-80-7068-207-4.
- MAREŠ, J. *Pedagogická psychologie*, Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85850-24-9.
- MIKLÁNKOVÁ, L. *Předplavecká příprava dětí předškolního věku a vybrané determinanty její úspěšnosti*. Olomouc: Vydavatelství UP, 2007. ISBN:978-80-244-1674-8
- MIKLÁNKOVÁ, L. *Environmentální stimuly v pohybové aktivitě dětí předškolního věku*. Olomouc, 2009. ISBN 978-80-244-23331-9.
- MIKLÁNKOVÁ, L. *Tělesná výchova pro 1. stupeň škol (základní gymnastika)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. ISBN 978-80-244-2215-2.



- MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-86-9.
- MIŠURCOVÁ, V. *Hry se zpěvem pro mateřské školy*. Praha, 1981.
- NEDVĚDOVÁ, Z., ZATLOUKALOVÁ, I. *Výtvarná tvorba*. Olomouc: Rubico, 2000. ISBN 80-85839-46-6.
- NOVÁK, Bohumil. *Matematika III: několik kapitol z didaktiky matematiky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1999. 79 s. ISBN 80-7067-979-4.
- NOVÁK, B., EBEROVÁ, J., STOPENOVÁ, A. *Základy elementární matematiky v úlohách*. Olomouc: Vydavatelství UP, 2004. ISBN 80-244-0853-8.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí: komentář*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2007. 471 s. ISBN 978-80-86131-72-6.
- ONDRÁČKOVÁ, Jana. *Co je Úmluva o právech dítěte*. Praha: Český helsinský výbor, 2001. 22 s
- OPRAVILOVÁ, E. *Předškolní pedagogika I*. Liberec: PdF TU, 2002.
- OPRAVILOVÁ, E., FILCÍK, G. *Než půjdeš do školy I*. Praha: Beng, 1995. ISBN 80-85635-37-2.
- OPRAVILOVÁ, E., FILCÍK, G. *Než půjdeš do školy II*. Praha: Beng, 1996. ISBN 80-85635-73-9.
- PASCH, M. aj. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4.
- PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál s. r. o., 1996. ISBN 80-7178-070-7.
- PRÁŠILOVÁ, M. *Vybrané kapitoly ze školského managementu*. Olomouc: UP Olomouc, 2003. ISBN 80-244-0676-4.
- PRŮCHA, J. *Alternativní školy*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-072-3.
- PELIKÁN, J. *Výchova jako teoretický problém*. Ostrava: Amosium servis, 1995. ISBN 80-8549-82-78.
- PRÁŠILOVÁ, M. *Vybrané kapitoly ze školského managementu*. Olomouc: UP Olomouc, 2003. ISBN 80-244-0676-4.
- PŘADKA, M. *Výchova a prostředí*. Brno: UJEP, 1978.
- PŘADKA, M. *Vybrané problémy vztahu výchovy a prostředí*. Brno: UJEP, 1983.
- PŘADKA, M.; KNOTOVÁ, D.; FALTÝSKOVÁ, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Brno: MU, 1999. ISBN 80-210-1946-8.

PŘIKRYLOVÁ, M. *Rok s barevnými kamínky I-IV: praktické náměty pro vypracování třídních vzdělávacích programů předškolního vzdělávání*. Kroměříž: Plus, 2006.

RAŠKOVÁ, M. *Elementární učení o přírodě a společnosti od minulosti k současnosti*. 1. vyd. Olomouc: VUP, 2006. 70 s. ISBN 80-244-1381-7.

RAŠKOVÁ, M. Nebojme se projektové metody. *Informatorium 3-8*. Časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD. Praha: Portál, 2006, XIII, č. 4, s.6 – 8. ISSN 1210-7506.

RAŠKOVÁ, M. *5 otázek k sexuální výchově dětí předškolního a mladšího školního věku (3 – 11 let)*. Informativní příručka o sexuální výchově nejen pro studenty, učitele, vychovatele a rodiče. 1. vyd. Olomouc: UP, Pedagogická fakulta, 2007. 44 s. ISBN 978-80-244-1737-0.

ROESELOVÁ, Věra. *Didaktika výtvarné výchovy*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2003. 56 s. Texty pro distanční vzdělávání. ISBN 80-7290-121-4.

ROESELOVÁ, V.; *Linie, barva a tvar ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 2004. ISBN 80-902267-5-2.

ROESELOVÁ, V.; *Námět ve výtvarné výchově*. 1. vyd. Praha: Sarah, 1995.

ROESELOVÁ, V.; *Proudy ve výtvarné výchově*. 1. vyd. Praha: Sarah 1999. ISBN 80-902267-3-6.

ROESELOVÁ, V.; *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. 1. vyd. Praha: Sarah, 1997. ISBN 80-902267- 2-8.

ROESELOVÁ, V.; *Techniky ve výtvarné výchově*. 1. vyd. Praha: Sarah, 1996. ISBN 80-902267-1-10.

RÝDL, K. *Alternativní pedagogické hnutí v současné společnosti*. Brno, 1994. ISBN 80-900035-8-3.

RÝDL, K., ŠMELOVÁ, E. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869 – 2011)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3033-1.

SCIACOVELLI, G. *Nová matematika*. Praha, SPN 1978.

SIGMUND, E. *Pohybová aktivita dětí a jejich integrace prostřednictvím 60 pohybových her*. Olomouc, 2007. ISBN 978-80-85783-74-2.

SCIACOVELLI, G. *Nová matematika*. Praha, SPN 1978.

SINGULE, F. *Pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: SPN, 1992. ISBN 80-04-26160-4.

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 322 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1821-7.

- STŘELEČ, S. *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy*. 1. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 1998. 189 s. ISBN 80-85931-61-3.
- STŘELEČ, S. *Studie z teorie a metodiky výchovy*. Brno: MU, 2002. ISBN 80-86633-00-4.
- SVOBODA, J. V. *Školka čili prvopočáteční, praktické, názorné, všestranné vyučování*.
- SVOBODOVÁ, Eva a ŠVEJDOVÁ, Hana. *Metody dramatické výchovy v mateřské škole*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. 167 s. ISBN 978-80-262-0020-8.
- SUCHÁNKOVÁ, Eliška. *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2014. 182 s. ISBN 978-80-262-0698-9.
- ŠMELOVÁ, E. *Mateřská škola - teorie a praxe I*. Olomouc: UP, 2004. ISBN 80-244-0945-8
- ŠMELOVÁ, E. *Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn-Teorie a praxe II*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1373-6.
- ŠMELOVÁ, E. *Ohlédnutí do historie předškolní výchovy*. Olomouc: UP, 2008. ISBN 978-80-244-2238-1.
- ŠMELOVÁ, E., NELEŠOVSKÁ, A. *Učitel mateřské školy v reflexi současných proměn*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2272-5.
- ŠMELOVÁ, E., PETROVÁ, A., SOURALOVÁ E., et al., et al. *Připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3345-5.
- ŠUKALOVÁ, J. *Mateřská škola*. Praha: SPN, 1945.
- ŠOBÁŇNOVÁ, P. *Kapitoly z didaktiky výtvarné výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006.
- UŽDIL, J. Čáry, klikyháky, paňáci a auta. Praha: SPN, 1980.
- VALENTA, J. *Kapitoly z teorie výchovné dramatiky*. Praha: ISV, 1994. ISBN 80-85866-06-4.
- VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H., BUREŠ, M. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. 456 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3357-9
- VÁŇOVÁ, R. *Studijní texty k dějinám pedagogiky*. Praha: SPN, 1984.
- VAŠŤATKOVÁ, J. *Úvod do autoevaluace školy*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244- 1422-8.
- VEBEROVÁ, E. *Těšíme se do školy*. Praha: SPN, 1990.
- VESELÁ, Z. *Antičtí a renesanční myslitelé o výchově*. Praha: SPN, 1978.
- VESELÁ, Z. *Novověcí myslitelé o výchově*. Praha: SPN, 1979.
- WEIGL, I. *Porovnávanie, usporadúvanie, prirad'ovanie*. Bratislava: SPN, 1982.

VESELÁ, Z. *Vývoj české školy a učitelského vzdělávání*. Praha, 1992, 80-210-0458-4.

ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha:

WEIGL, I. *Porovnávání, usporadívání, priradování*. Bratislava: SPN, 1982.

ZEZULA, J., JANOVSÁ, O. a kol. *Hudební výchova v mateřské škole*. Praha, 1987.

ZHOŘ, I. *Výtvarná výchova v projektech I, II*. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 1995.

*Učitelé jako profesní skupina, jejich vzdělávání a podpůrný systém*. Praha: UK – PdF, 2001. ISBN 80-7290-059-5.

ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X.

### **Legislativa, strategické dokumenty, programy**

*České vzdělání a Evropa, Strategie rozvoje lidských zdrojů v České republice při vstupu do Evropské unie*. Program Phare, projekt č. CZ 9405-01-03-01. Sdružení pro vzdělávací politiku. Praha, 1999. ÚIV, Vydavatelství TAURIS. ISBN 80 – 211 – 0307 – 8.

Časopisy – Předškolní výchova, Informatorium

*Lisabonský proces – Vzdělávání a odborná příprava v Evropě do roku 2010*. (online)

Dostupné na: [www.vuppraha.cz](http://www.vuppraha.cz)

*Memorandum o celoživotním učení*. (online) Dostupné [www.uiv.cz](http://www.uiv.cz)

*Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)*. Praha: MŠMT, 2008.

*Národní program rozvoje vzdělávání v České republice* (tzv. Bílá kniha). Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

*Národní zpráva o stavu předškolní výchovy, vzdělávání a péče o děti předškolního věku v ČR*. 2001 (online) Dostupné na [www.msmt.cz](http://www.msmt.cz).

*Osnovy pro mateřské školy*. Praha: SPN, 1955.

*Osnovy výchovné práce pro mateřské škol*. Praha: SPN, 1960.

*Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV*. Praha, VUP, 2007

*Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem MŠ*. Praha, VUP, 2006.

*Program výchovné práce v jeslích a mateřských školách*. Praha: SPN, 1968.

*Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy*. Praha: SPN, 1977.

Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy. Praha: SPN, 1983.

*Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. 1. vyd.* Praha: VÚP, 2006. 48 s. ISBN 80-87000-00-5.

*Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008 – 2015).* Praha: MŠMT, 2008.

*Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice.*  
<http://www.mzp.cz/>

*Úmluva o právech dítěte*

Vyhláška č. 214/2012 o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 73/2005 sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších změn, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o rodině 315/2004 ve znění pozdějších předpisů.

Poznámka: Aktualizace ze dne 25.10.2015